

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op zaterdag 1 augustus 2026 om 16:00u door **Bas Koster**.

Bas Koster is begonnen met orgellessen en improvisatielessen bij Gerben Mourik in Oudewater, die hem ook voorbereidde op het conservatorium. Vanaf 2013 volgde Bas les aan het Fontys AMPA te Tilburg bij Ad van Sleuwen, Ruud Huijbregts en Jelena Bazova. Improvisatielessen werden gevolgd bij Henco de Berg en Wouter van der Wilt. Naast deze lessen heeft Bas meegedaan aan een aantal symposiums en cursussen, die onder leiding stonden van gerenommeerde organisten.

Op dit moment volgt hij orgellessen bij Gerben Budding en heeft hij improvisatielessen gevolgd bij Geerten Liefthing. Verder volgde Bas directie/cantoraat lessen bij Leo Rijkaart en heeft hij meegedaan met de Kurt Thomas Cursus in Utrecht op het gebied van directie. De kerkmuziekopleiding werd gevolgd aan het Codarts Conservatorium te Rotterdam. Een opleiding tot koordirectie werd gevolgd aan de Dirigentenwerkplaats in Utrecht. Als cantor-organist is Bas verbonden aan de Protestantse Gemeente Haastrecht en als organist aan de Alexanderkerk Rotterdam en de Hervormde Gemeente Oudewater-Hekendorp. Verder heeft Bas een lespraktijk en is hij als docent verbonden aan de Muziekschool Krimpen a/d Lek. Daarnaast is Bas ook actief bezig met het schrijven van koraalmuziek.

Voor meer informatie zie www.baskoster.nl

Programma “Lied van Maria, lied aan Maria”

Ave Maris Stella	Louis Couperin	1626 - 1661
Magnificat Primi Toni BuxWV 203	Dieterich Buxtehude	1637 - 1707
Uit: Vêpres du commun des fêtes de la Sainte Vierge Opus 18 - Ave maris Stella	Marcel Dupré	1886 - 1971
Uit: La nativité du Seigneur - Dieu parmi nous	Olivier Messiaen	1908 - 1992

Toelichting

Tijdens dit concert staat Maria en haar lofzang, Magnificat, centraal maar ook de aan haar gerichte middeleeuwse hymne Ave Maris Stella.

Dit concert begint met een koraalzetting over het Ave Maris Stella van de hand van Louis Couperin, wiens gedenkjaar wij dit jaar herdenken. De melodie bevindt zich in lange noten in de bas en zal met een tongwerk (trompetregister) naar voren worden gebracht boven de omlijsting van de handen uit.

Na de muziek uit de Franse Barok komen we bij een groot werk van Dieterich Buxtehude uit. Buxtehude heeft bij dit werk voor elke regel een frase geschreven die de karakter van de tekst weergeeft, zie onderstaand.

I 'Magnificat anima mea Dominum

II Et exsultavit spiritus meus in Deo salutari (Salvatore) meo.

III Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

IV Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius.

V Et misericordia eius a progenie in progenies (in progenies et progenies) timentibus eum.

VI Fecit potentiam in bracchio suo, dispersit superbos mente cordis sui.

VII Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles.

VII Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes,

IX Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiæ suæ,(recordatus misericordiae.)

X Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in sæcula.'

1. 'Groot maakt mijn ziel de Heer,
2. Mijn geest heeft zich verheugd om God mijn Redder.
3. Want Hij aanschouwde de nederigheid van zijn dienaars: ja zie, van nu af aan spreken alle geslachten mij zalig.
4. Want grote dingen heeft Hij mij gedaan die machtig is, en Heilig is Zijn naam.
5. En Zijn barmhartigheid is van nageslacht tot nageslacht, voor hen die Hem vrezen.
6. Hij heeft kracht getoond in Zijn arm, en hoogmoedigen in de gedachte van hun hart verstrooid.
7. Hij stootte machtigen van hun zetel, en nederigen heeft Hij verheven.
8. Hongerigen heeft Hij met gaven vervuld, en rijken heeft Hij leeg weggezonden.
9. Hij is Israël zijn dienaar te hulp geschoten, zijn barmhartigheid gedenkend,
10. Zoals Hij gesproken heeft tot onze vaders, Abraham en zijn zaad in eeuwigheid.'

Deze grootste bewerking over het Magnificat geeft de organist een mooie kans om verschillende combinaties van registraties van het orgel te demonstreren om zo de tekst nog meer te laten spreken.

Na een uitstap in de Duitse muziek keren we weer terug naar de Franse muziek en komen we uit bij Marcel Dupré met wederom een werk over het Ave Maris Stella.

Dit werk bestaat uit vier delen en boven het eerste deel staat 'When the Salutation Gabriel had Spoken' (Toen Gabriel de groet had uitgesproken). We horen de melodie die uitkomend wordt gespeeld met de rechterhand. In het pedaal komt de melodie ook nog terug wat betekend dat het eerste deel een canon vorm heeft. De rechterhand speelt in zestiende noten loopjes omlaag en omhoog als verbeelding van de aardsengel Gabriel die vanuit de hemel naar de aarde komt.

Boven het tweede gedeelte staat 'Jesus tender Mother, make Thy Supplication' (Jesus, lieve Moeder, doe Uw smeekbede). Deze smeekbede schets Dupré zeer mystiek uit door middel van lang liggende pedaaltonen, de melodie in de tenor en als omlijsting een beweging in achtste noten met een toch wel atypische registratie in een zeer langzaam tempo.

'So now as we Journey, ais our weak endeavor' (Dus nu we op reis zijn, help ons bij onze zwakke inspanning) staat er boven het derde gedeelte. Dupré heeft zich in deze bewerking laten inspireren

door versierde koraalzetting te schrijven in de stijl van Johann Sebastian Bach.

Het slot deel is een finale over het 'Amen' en Dupré heeft dit in de vorm van een toccata geschreven waarin er gedeeltes dat de melodie in de bas ligt maar ook in de sopraan. Anders dan bij vele andere toccata's eindigt dit werk relatief zacht zodat we ons op kunnen maken voor het slotwerk van dit concert.

Als slotwerk van dit concert hoort u van Messiaen het slotdeel 'Dieu parmi nous' (God onder ons) uit de cyclus van negen meditaties over 'La nativité du Seigneur' (de geboorte van de Heer).

Messiaen schreef deze gehele cyclus in de zomer van 1935 in de omgeving van Grenoble en alle delen in deze cyclus zijn gebaseerd op een aantal gedeeltes uit de bijbel.

Bij dit laatste deel heeft Messiaen zich laten inspireren door drie gedeeltes: Sirach 24: 8, Johannes 1: 14 en Lucas 1: 46-17. Bovenaan de partituur staat:

'Paroles dus communicant, de la vierge, de l'Église toute entière: Celui qui m'a créé a reposé dans ma tente, le Verbe s'est fait chair et il a habité en moi. Mon âme glorifie le Seigneur, mon esprit a tressailli d'allégresse en Dieu mon Sauveur'

'Woorden van de communicant, de maagd, en de gehele kerk: Hij die mij heeft geschapen, heeft in mijn tent gerust, het Woord is vlees geworden en het heeft in mij gewoond. Mijn ziel prijst hoog de Heer, en mijn geest verblijdt zich over God, mijn redder.'

Het hoofdthema is een grote daling met de tongwerken in het pedaal. Messiaen doelt hiermee op de glorierijke en onuitsprekelijke neerdaling van de tweede persoon van de Heilige Drie-eenheid tot de menselijke statuur. Het tweede thema is het thema van de liefde: de Communie wat wordt verklankt in warme klankkleuren. Het derde thema is jubelend en juichend, de lofzang van Maria: het Magnificat. Deze thema's worden verder ontwikkeld en met elkaar verweven tot ze uitmonden in een grootse toccata. De toccata, wat het eigenlijke stuk is, symboliseert op een zeer indrukwekkende wijze Gods eeuwige aanwezigheid onder de mensen: 'Gods onder ons'.

Ik wens u veel luisterplezier bij dit concert.

Bas Koster